

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2017/352,**15. veebruar 2017,****millega luuakse sadamateenuse osutamise raamistik ja sadamate finantslähbipaistvuse ühised normid****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 100 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Selleks et aidata kaasa majanduskasvule ning üleeuroopalise transpordivõrgu ja siseturu tõhusamale kasutamisele ja toimimisele, on vaja sadamad täielikult lõimida tõrgeteta toimivate transpordi- ja logistikaahelatega. See nõuab tänapäevaseid sadamateenuseid, mis aitavad kaasa sadamate tõhusale kasutamisele ning soodsale investeerimiskliimale, et arendada sadamaid vastavalt praegustele ja tulevastele transpordi- ja logistikanõuetele.
- (2) Sadamad annavad panuse Euroopa tööstuse pikaajalisse konkurentsivõimesse maailmaturgudel, luues lisandväärtust ja töökohti kõigis liidu rannikupiirkondades. Selleks et tegeleda meretranspordisektori ees seisvate väljakutsetega ning suurendada transpordi- ja logistikaahelate tõhusust ja säästvust, on oluline viia paralleelselt käesoleva määrusega ellu komisjoni 23. mai 2013. aasta teatise „Sadamad kui kasvumootor“ esitatud halduskorra lihtsustamise meetmed.
- (3) Oma 3. oktoobri 2012. aasta teatise „Ühtse turu akt II. Üheskoos uue majanduskasvu eest“ tuletas komisjon meelde, et meretranspordi ligitõmbavus sõltub sadamateenuse kättesaadavusest, tõhususest ja usaldusväärsusest ning rõhutas vajadust käsitleda küsimusi, mis on seotud riiklikest vahenditest rahastamise ja sadamatasude läbipaistvusega, haldusmenetluste lihtsustamisega sadamates ja sadamates teenuste osutamise piirangute läbivaatamisega.

⁽¹⁾ ELT C 327, 12.11.2013, lk 111.⁽²⁾ ELT C 114, 15.4.2014, lk 57.⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 14. detsembri 2016. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 23. jaanuari 2017. aasta otsus.

- (4) Sadamateenuse turule juurdepääsu hõlbustamine ning meresadamate finantslähipaistvuse ja sõltumatuse juurutamine parandab sadamakasutajatele osutatavate teenuste kvaliteeti ja tõhusust ning aitab luua sadamatesse investeerimiseks soodsama keskkonna, aidates seeläbi vähendada transpordikasutajate kulusid ja edendada lähimerevedusid ning meretranspordi paremat loimimist raudtee-, sisevee- ja maanteetranspordiga.
- (5) Tolliprotseduuride lihtsustamine võib anda meresadamatele konkurentsivõime seisukohast olulisi majanduslikke eeliseid. Ausa konkurentsi edendamiseks ja tolliformaalsuste vähendamiseks on oluline, et liikmesriikide pädevad asutused võtaksid vastu asjakohase ja tõhusa riskipõhise lähenemisviisi. Seoses sellega peab komisjon kaaluma vajadust võtta sobivaid meetmeid teavitusformaalsuste vähendamiseks meresadamates ja ebaausa konkurentsi vastu võitlemiseks.
- (6) Selleks et tagada sadama enda äristrateegia ja investeerimiskavade ning asjakohasel juhul riigi üldise sadamapoliitika raamistiku täielik vastavus konkurentsireeglitele, on määrava tähtsusega sadamataristu ja -teenuste rahastamine ning nende kasutamise eest tasu määramist käsitlevate lähipaistvate, õiglaste ja mittediskrimineerivate sätete selge raamistiku loomine. Just finantssuhete lähipaistvus võimaldab riigiabi õiglaselt ja tõhusalt kontrollida ning seeläbi turumoonutusi ära hoida. Sel eesmärgil kutsus nõukogu oma 5. juuni 2014. aasta järeldustes komisjoni üles uurima meresadamatele antava riigiabi suuniseid, eesmärgiga tagada sadamatesse tehtavatele investeeringutele aus konkurents ja stabiilne õigusraamistik.
- (7) Väga suur osa liidu mereliiklusest toimub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1315/2013⁽¹⁾ loodud üleeuroopalise transpordivõrgu meresadamate kaudu. Selleks et tagada käesoleva määruse eesmärgi saavutamine proportsionaalsel viisil ning mitte tekitada muudele sadamatele tarbetut koormust, tuleks käesolevat määrust kohaldada üleeuroopalise transpordivõrgu meresadamate suhtes, millest igaühel on oluline roll Euroopa transpordisüsteemis kas seepärast, et selles teenindatakse rohkem kui 0,1 % kogu ELi kaubaveost või kõigist reisijatest, või seepärast, et sadam aitab parandada saarte ja äärealade piirkondlikku juurdepääsetavust. Siiski tuleks käesoleva määrusega anda liikmesriikidele võimalus otsustada, kas nad kohaldavad käesolevat määrust äärepoolseimates piirkondades paiknevate transpordivõrgu üldvõrku kuuluvate meresadamate suhtes. Liikmesriikidel peaks olema ka võimalus kehtestada erandeid, et vältida ebaproportsionaalse halduskoormuse tekkimist nendele üldvõrku kuuluvatele meresadamatele, mille aastane kaubaveomaht ei õigusta käesoleva määruse täielikku kohaldamist.
- (8) Avamere lootsiteenustel ei ole otsest mõju sadamate toimimise tõhususele, kuna nimetatud teenuseid ei kasutata sadamasse vahetul sisenemisel ega sellest vahetul väljumisel, ning seetõttu puudub vajadus lisada need käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (9) Käesolev määrus ei tohiks mingil viisil piirata meresadamate omandiõigust reguleerivate normide kohaldamist liikmesriikides ja peaks lubama liikmesriikidel kasutada erinevaid sadamastruktuure.
- (10) Käesolev määrus ei kohusta haldama meresadamaid kindla mudeli alusel ega mõjuta mingil viisil liikmesriikide pädevust osutada kooskõlas liidu õigusega majandushuvi mittepakkuvaid üldhuviteenuseid. Kasutada võib erinevaid sadamahaldusmudeleid, tingimusel et järgitakse käesolevas määruses sätestatud sadamateenuse osutamise raamistikku ja finantslähipaistvuse ühiseid norme.
- (11) Kooskõlas aluslepingutes kehtestatud üldpõhimõtetega peaks sadamateenuse osutajatel olema vabadus osutada oma teenuseid käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates meresadamates. Samas peaks selle vabaduse kasutamisele saama seada teatavaid tingimusi.
- (12) Käesolev määrus ei tohiks piirata sadama pidajat või pädevat asutust sadama tasusüsteemi kehtestamisel, tingimusel et veesõidukite käitajate või lasti omanike makstavad sadamataristu kasutustasud on lähipaistvad, eelkõige hõlpsasti kindlakstehtavad ja mittediskrimineerivad ning aitavad tagada taristu ja teenindusrajatiste hooldamist ja arendamist ning transporditoimingute teostamiseks või hõlbustamiseks vajalike teenuste osutamist sadamaalal ning sadama pidaja pädevusse kuuluval sadama sissesõiduteel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1315/2013 üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 661/2010/EL (ELT L 348 20.12.2013, lk 1).

- (13) Tõhusa, ohutu ja keskkonnahoidliku sadamahalduse huvides peaks sadama pidaja või pädev asutus saama nõuda, et sadamateenuse osutaja oleks võimeline tõendama oma vastavust teenuse nõuetekohaseks osutamiseks kehtestatud miinimumnõuetele. Kõnealused miinimumnõuded peaksid piirduma selgelt määratletud tingimustega ning olema läbipaistvad, objektiivsed, mittediskrimineerivad, proportsionaalsed ja sadamateenuse osutamise jaoks asjakohased. Miinimumnõuded peaksid kooskõlas käesoleva määruse üldeesmärkidega aitama tagada sadamateenuse kvaliteeti ja mitte looma turutõkkeid.
- (14) On oluline, et kõik sadamateenuse osutajad oleks sadama pidaja nõudel võimelised tõendama oma suutlikkust teenindada minimaalsel arvil veesõidukeid, tehes kättesaadavaks vajaliku personali ja seadmed. Teenuseosutajad peaksid kohaldama asjakohaseid norme, sealhulgas tööõigust, kollektiivlepinguid ja asjaomase sadama kvaliteedinõudeid.
- (15) Pädev asutus või sadama pidaja peaks sadamateenuse osutaja hea maine nõuetele vastavuse üle otsuse tegemisel kaaluma, kas on mingeid mõjuvaid põhjusi sadamateenuse osutaja usaldusväärsuse kahtluse alla seadmiseks, näiteks süüdimõistmine rasketes kuritegudes või nende eest karistuse määramine või liidu ja liikmesriigi õiguse raske rikkumine.
- (16) Liikmesriikidel peaks olema võimalik nõuda asjaomases sadamas sadamateenuse osutamiseks sotsiaal- ja tööõigusnormide täitmist.
- (17) Enne kui liikmesriigid võtavad vastu otsuse lipunõude kehtestamise kohta peamiselt pukseerimis- või sildumistoi- mingutel kasutatavatele veesõidukitele, peaksid nad sellest teavitama komisjoni. Selline otsus peaks olema mittediskrimineeriv, põhinema läbipaistvatel ja objektiivsetel alustel ning mitte looma ebaproportsionaalseid turutõkkeid.
- (18) Miinimumnõuete täitmise nõude korral peaks menetlus, millega antakse õigus sadamateenuse osutamiseks, olema läbipaistev, objektiivne, mittediskrimineeriv ja proportsionaalne ning võimaldama sadamateenuse osutajal alustada sadamateenuse osutamist õigeaegselt.
- (19) Kuna sadamad asuvad piiratud geograafilisel alal, võidakse sadamateenuse osutajate arvu teataval juhudel piirata maa või veeäärse ala vähesuse, sadamataristu omaduste või sadamaliikluse laadi või ohutute, turvaliste ja keskkonnasäästlike sadamatoimingute tagamise vajaduse tõttu.
- (20) Sadamateenuse osutajate arvu piirang peaks olema selgelt ja objektiivselt põhjendatud ega tohiks luua ebaproportsionaalseid turutõkkeid.
- (21) Sadama pidaja või pädev asutus peaks avaldama sadamateenuse osutamiseks kavandatava valikumenetluse läbiviimise kohta teate muu hulgas internetis ja, kui see on asjakohane, *Euroopa Liidu Teatajas*. Teade peaks sisaldama teavet valikumenetluse, pakkumuste esitamise tähtaja, asjaomaste hindamiskriteeriumite ja selle kohta, kuidas saada juurdepääs pakkumuse ettevalmistamiseks vajalikele asjakohastele dokumentidele.
- (22) Selleks et tagada läbipaistvus ja võrdne kohtlemine, tuleks teenuslepingu muutmist enne selle kehtivusaja lõppu käsitada uue lepingu sõlmimisena, kui see muudab lepingu olemust võrreldes algselt sõlmitud lepinguga olulisel määral ning viitab seega lepingupoolte kavatsusele lepingu põhitingimused uuesti läbi rääkida.
- (23) Käesolev määrus ei tohiks piirata liikmesriikide õigust kehtestada sadamateenusega seotud avaliku teenuse osutamise kohustust.
- (24) Liidus tegutseb väga palju eri teenusmodelite alusel toimivaid meresadamaid. Seetõttu ei oleks ühtse mudeli kehtestamine asjakohane. Sadama pidajal või pädeval asutusel peaks olema võimalik mõne kindla sadamateenuse osutajate arvu piirata, kui selleks on üks või mitu õigustatud põhjust.

- (25) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL⁽¹⁾ artikli 34 kohaselt ei kohaldata nimetatud direktiivi teatava tegevuse võimaldamiseks ette nähtud hankelepingute suhtes, kui liikmesriigil või võrgustiku sektori hankijal on võimalik näidata, et liikmesriigis, kus seda tegevust teostatakse, on see tegevus otseselt avatud konkurentsile turgudel, millele juurdepääs ei ole piiratud. Direktiivi 2014/25/EL artikli 34 kohaldatavus tuleks kindlaks teha sama direktiivi artiklis 35 sätestatud menetluse teel. Kui nimetatud menetluse tulemusel tehakse kindlaks, et liikmesriigi sadamasektor või allsektor (koos selle sadamateenustega) on otseselt sellisele konkurentsile avatud, on asjakohane jätta käesoleva määrusega reguleeritud turule juurdepääsu piiramise normid selle sektori suhtes kohaldamata.
- (26) Välja arvatud konkurentsituru erandi kohaldamise korral, peaks sadama pidaja või pädev asutus varakult avaldama iga kavatsuse piirata sadamateenuse osutajate arvu ning seda täielikult põhjendama, et anda huvitatud isikutele võimalus esitada märkusi.
- (27) Kui sadama pidaja või pädev asutus osutab sadamateenust ise või õiguslikult eraldiseisva üksuse kaudu, kelle üle tal on otsene või kaudne kontroll, tuleks võtta meetmeid huvide konflikti ärahoidmiseks ning õiglase ja läbipaistva turulepääsu tagamiseks sadamateenusele, kui sadamateenuse osutajate arv on piiratud. Selliste meetmete hulka võib muu hulgas kuuluda sadamateenuse osutajate arvu piiramist käsitleva otsustusõiguse andmine liikmesriigi asjakohasele ametiasutusele, kes on sadama pidajast või pädevast asutusest sõltumatu.
- (28) Liikmesriigi jätkuv võimalus kehtestada miinimumnõudeid ja piirata sadamateenuse osutajate arvu ei tohiks takistada tal tagada oma sadamates piiramatut sadamateenuse osutamise vabadus.
- (29) Sadamateenuse osutajate valikumenetlus ja selle tulemused tuleks avalikustada ning see menetlus peaks olema mittediskrimineeriv, läbipaistev ja kõikidele huvitatud isikutele avatud.
- (30) Sellise avaliku teenuse osutamise kohustuse kehtestamine, mis põhjustab sadamateenuse osutajate arvu piiramist, peaks olema põhjendatav üksnes avaliku huviga, et tagada sadamateenuse kättesaadavus kõigile kasutajatele, selle osutamine aasta ringi, taskukohasus teatavate kasutajarühmade jaoks ning sadamatoimingute ohutus, turvalisus ja keskkonnasäästlikkus, samuti territoriaalne ühtekuuluvus.
- (31) Kuigi avaliku teenuse osutamise kohustused otsustavad ja kehtestavad riigi ametiasutused, ei tohiks käesoleva määruse tähenduses käsitada avaliku teenuse osutamise kohustusena liidu või liikmesriigi õiguses sadamatele kehtestatud üldist kohustust võtta diskrimineerimata ja takistusteta vastu iga veesõiduk, mis on füüsiliselt võimeline sadamasse sisenema ja silduma.
- (32) Käesolev määrus ei tohiks võtta pädevatelt asutustelt võimalust maksta hüvitist avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmisel võetud meetmete eest, tingimusel et hüvitist makstakse vastavalt kohaldatavatele riigiabi normidele. Kui avaliku teenuse osutamise kohustust käsitatakse üldist majandushuvi pakkuva teenusena, tuleb tagada vastavus komisjoni otsusega 2012/21/EL⁽²⁾ ja komisjoni määrusega (EL) nr 360/2012⁽³⁾ ning järgida komisjoni 11. jaanuari 2012. aasta teatist „Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena“.
- (33) Kui sadamateenuse osutajaid on mitu, ei tohiks sadama pidaja või pädev asutus neid erinevalt kohelda, eelkõige mitte kohelda soodsamalt seda ettevõtjat või asutust, milles tal on osalus.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

⁽²⁾ Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsus 2012/21/EL Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3).

⁽³⁾ Komisjoni 25. aprilli 2012. aasta määrus (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähesse tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.4.2012, lk 8).

- (34) Sadama pidajal või pädeval asutusel peaks olema õigus otsustada, kas osutada sadamateenust ise või usaldada sellise teenuse osutamine otse sõltuvalt teenuseosutajale. Sadamateenuse osutajate arvu piirangu korral peaks sõltuvad teenuseosutajad piirduma sadamateenuse osutamise üksnes neile määratud sadamas või sadamates, välja arvatud konkurentsituru erandi kohaldamise korral.
- (35) Liikmesriikidele peaks jääma õigus tagada sadamateenust osutavate ettevõtjate töötajatele piisaval tasemel sotsiaalkaitse. Käesolev määrus ei tohiks mõjutada liikmesriikide sotsiaalse ja tööõiguse normide kohaldamist. On asjakohane sätestada selgemalt, et juhul kui nõukogu direktiiv 2001/23/EÜ ⁽¹⁾ ei ole kohaldatav, peaks sadamateenuse lepingu sõlmimise tulemusel sadamateenuse osutaja muutumise korral olema sadama pidajal või pädeval asutusel siiski võimalik nõuda, et teenuseosutaja vahetumise kuupäeval läheksid uuele sadamateenuse osutajale üle lahkuva teenuseosutaja suhtes kehtinud töölepingust või töösuhtest tulenevad õigused ja kohustused.
- (36) Kui käesolevas määruses sätestatud meetmetega kaasneb isikuandmete töötlemine, peaks nimetatud töötlemine toimuma kooskõlas kohaldatava liidu õigusega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ⁽²⁾.
- (37) Sellises keerulises ja konkurentsivõimelises sektoris nagu sadamateenused on töötajate esmane ja korrapärane koolitamine väga oluline teenuste kvaliteedi ning sadamatöötajate tööturvise ja -ohutuse tagamiseks. Liikmesriigid peaksid seetõttu tagama, et sadamateenuse osutajad pakuvad oma töötajatele asjakohast koolitust.
- (38) Paljudes sadamates võimaldatakse lastikäitluse ja reisijaveoteenuse osutajatel pääseda turule riigihankelepingute alusel. Euroopa Liidu Kohus on kinnitanud, et pädevad asutused on selliste lepingute sõlmimisel kohustatud järgima läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid. Kuigi käesoleva määruse II peatükk ei peaks olema kohaldatav lastikäitlusele ja reisijaveoteenustele, peaks liikmesriikidele jääma õigus otsustada, kas kohaldada nendele kahele teenusele II peatükis sätestatud norme või säilitada lastikäitlusele ja reisijaveoteenustele oma kehtiv turulepääsu käsitlev riigisõltuv õigus ja järgida samal ajal peamisi Euroopa Liidu Kohtu praktikast tulenevaid põhimõtteid.
- (39) Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni resolutsiooni A.960 kohaselt vajab iga lootsimise piirkond kohalikke olusid tundvat väga spetsiifiliste kogemustega lootsi. Peale selle on lootsimine üldjuhul kohustuslik ja sageli osutavad seda teenust või korraldavad selle osutamist liikmesriigid ise. Lisaks antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/16/EÜ ⁽³⁾ lootsidele ülesanne teatada pädevatele asutustele ilmsetest kõrvalekalletest, mis võivad ohustada veesõiduki ohutut juhtimist või mis võivad ohustada või kahjustada merekeskkonda. Samuti on oluline, et kui ohutustingimused seda võimaldavad, julgustaksid kõik liikmesriigid lootsitasõidu lubade või samaväärsete mehhanismide kasutamist, et suurendada sadamate toimimise tõhusust ja eelkõige edendada lähimerevedusid. Selleks et hoida ära võimalikku huvide konflikti selliste avaliku huvi funktsioonide ja ärihuvide vahel, ei tuleks käesoleva määruse II peatükki lootsimise suhtes kohaldada. Liikmesriikidele peaks siiski jääma õigus otsustada, et nad soovivad kohaldada II peatükki lootsimise suhtes. Kui nad nii otsustavad, tuleks sellest teavitada komisjoni, et tagada asjakohase teabe levitamine.
- (40) Ilma et see piiraks liidu konkurentsivõime kohaldamist, ei tohiks käesolev määrus mõjutada liikmesriikide võimalikku õigust reguleerida tasusid, et ära hoida sadamateenuse eest ülemäära suure tasu nõudmist juhtudel, kui sadamateenuse turuolukord on selline, et toimivat konkurentsi ei ole võimalik saavutada.

⁽¹⁾ Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 82, 22.3.2001, lk 16).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/16/EÜ, mis käsitleb sadamariigi kontrolli (ELT L 131, 28.5.2009, lk 57).

- (41) Finantssuhted ühelt poolt riiklikest vahenditest rahastatavate meresadamate ja sadamateenuse osutajate ning teiselt poolt ametiasutuste vahel tuleks muuta läbipaistvaks, et tagada võrdsed tingimused ja vältida turumoonutusi. Sellega seoses tuleks käesoleva määrusega laiendada komisjoni direktiivis 2006/111/EÜ ⁽¹⁾ sätestatud finantssuhete läbipaistvuse põhimõtete kehtivust ka muud liiki adreseatidele, ilma et see piiraks nimetatud direktiivi kohaldamisala.
- (42) Selleks et hoida ära liidu sadamate vahelist ebaausat konkurentsi, on vaja käesolevasse määrusesse lisada finantssuhete läbipaistvust käsitlevad normid, eriti seepärast, et üleeuroopalise transpordivõrgu sadamatel on õigus taotleda liidu rahalisi vahendeid Euroopa ühendamise rahastust, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1316/2013 ⁽²⁾.
- (43) Riiklike vahendeid kasutavale sadama pidajale, kes tegutseb ka teenuseosutajana, tuleb kehtestada kohustus pidada eraldi arvestust sadama pidajana riiklikest vahenditest rahastatava tegevuse ning konkurentsil põhineva tegevuse kohta, et tagada võrdsed tingimused ja läbipaistvus riiklike vahendite eraldamisel ja kasutamisel ning vältida turumoonutusi. Igal juhul tuleks tagada riigiabi normide järgimine.
- (44) Läbipaistvuse tagamiseks on sadamaalal süvendamisteenust pakkuv sadam või muu üksus kohustatud pidama süvendamist käsitlevat arvestust eraldi oma muu tegevusega seotud arvestusest.
- (45) Ilma et see piiraks liidu õiguse kohaldamist ja komisjoni õigusi, on oluline, et komisjon selgitaks õigeaegselt ja kõigi huvitatud isikutega konsulteerides välja, millised sadamataristusse tehtavad avaliku sektori investeeringud kuuluvad komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ⁽³⁾ (üldine grupierandi määrus) kohaldamisalasse ning millised taristud ei kuulu riigiabi kohaldamisalasse, võttes arvesse teatavate taristute, sealhulgas juurdepääsu- ja kaitsetaristute mittemajanduslikku laadi, tingimusel et need on kättesaadavad kõigile potentsiaalsetele kasutajatele võrdsetel ja mittediskrimineerivatel tingimustel.
- (46) Monopoolse seisundi korral võib nende sadamateenuse osutajate, kellel on avaliku teenuse osutamise kohustus, nõutavate sadamateenuse tasudega ning tegelikule konkurentile mitteavatud lootsiteenuste tasudega kaasneda suurem ebaõiglaste hindade risk. Nimetatud teenuste suhtes tuleks kehtestada kord, millega tagatakse tasude kehtestamine läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil ning proportsionaalselt osutatava teenuse maksumusega.
- (47) Selleks et iga üksiku sadamataristu kasutustasude määramine oleks tõhus, tuleks kasutustasud kehtestada läbipaistval viisil kooskõlas sadama enda äristrateegia ja investeerimisplaanidega ning, kui see on asjakohane, siis asjaomase liikmesriigi üldise sadamapoliitika raames kehtestatud üldnõuetega.
- (48) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada sadamate ja nende klientide õigust leppida kokku äriselt konfidentsiaalsetes hinnaalandustes, kui selline õigus on ette nähtud. Käesoleva määruse eesmärk ei ole ühegi sellise hinnaalanduse avalikustamine üldsusele või kolmandatele isikutele. Sadama pidaja või pädev asutus peaks siiski enne hindade diferentseerimist avaldama vähemalt kasutustasude standardmäärad.
- (49) Lubatud peaks olema sadamataristu kasutustasude diferentseerimine, et edendada lähimerevedusid ja olla ligitõmbav veesõidukite jaoks, mille keskkonnatoime või mille transporditoimingute, eelkõige avamerel või kaldal toimuvate meretransporditoimingute energia- või CO₂-tõhusus on keskmisest parem. See peaks aitama kaasa keskkonna- ja kliimamuutuste poliitika eesmärkide saavutamisele ning sadama ja selle ümbruse säästvale arengule, aidates eelkõige vähendada sadamat külastavate ja seal peatuvate veesõidukite keskkonnajalajälge.

⁽¹⁾ Komisjoni 16. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/111/EÜ liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhete läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta (ELT L 318, 17.11.2006, lk 17).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1316/2013, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu, muudetakse määrust (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 680/2007 ja (EÜ) nr 67/2010 (ELT L 348, 20.12.2013, lk 129).

⁽³⁾ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

- (50) Sadamataristu kasutustasude diferentseerimise tulemusel võidakse teatavate kasutajakategooriate jaoks kehtestada tasu nullmäär, olenevalt sadama majandusstrateegiast, sadama ruumilise planeerimise põhimõtetest või sadama äritavadest ning, kui see on asjakohane, asjaomase liikmesriigi üldisest sadamapoliitikast. Nimetatud kasutajakategooriad võiksid muu hulgas hõlmata laev-haiglaid, teadus-, kultuuri- või humanitaarmissioonidel viibivaid laevu, püksire ja sadama teenindavaid ujuvmehhanisme.
- (51) Komisjon peaks koostöös liikmesriikidega välja töötama juhised laevade liigitamise ühiste kriteeriumide kohta vabatahtlike keskkonnatasude kohaldamise eesmärgil, võttes arvesse rahvusvaheliselt kokku lepitud standardeid.
- (52) Tuleb tagada sadama kasutajate ja muude sidusrühmadega konsulteerimine olulistes küsimustes, mis on seotud sadama mõistliku arengu, tasude kehtestamise põhimõtete, sadama toimimise ja võimega meelitada ligi ja tekitada majandustegevust. Sellised olulised küsimused hõlmavad sadamateenuste koordineerimist sadamaalal, tõhusaid ühendusi sisemaaga ja tõhusat halduskorda sadamates, samuti keskkonnaküsimusi. Konsulteerimine ei peaks piirama muud spetsiifilist pädevust nimetatud valdkondades ega liikmesriikide võimalust pidada kõnealuseid konsultatsioone riigi tasandil. Eeskätt peaks sadama pidaja konsulteerima sadama kasutajate ja muude asjaomaste sidusrühmadega sadama arengukavade küsimustes.
- (53) Selleks et tagada käesoleva määruse nõuetekohane ja tõhus kohaldamine, peaksid liikmesriigid tagama tõhusa kaebuste lahendamise korra olemasolu.
- (54) Kaebuste lahendamisel peaksid liikmesriikide ametiasutused tegema eri liikmesriikides asuvaid pooli hõlmavate vaidluste puhul koostööd ning vahetama kaebuste lahendamise kohta üldist teavet, eesmärgiga hõlbustada käesoleva määruse ühetaolist kohaldamist.
- (55) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt tagada sadamateenuse osutamise raamistik ning asjakohane raamistik kõikidesse üleeuroopalise transpordivõrgu meresadamatesse vajalike investeeringute ligimeelitamiseks, ei suuda liikmesriigid sadamate ja nendega seotud merendusettevõtluse Euroopa-mõõtme või rahvusvahelise ja piiriülese olemuse tõttu piisavalt saavutada, küll aga saab neid lähtuvalt kogu Euroopas võrdsete tingimuste saavutamise vajadusest paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (56) Sadamasektori valdkondliku sotsiaaldialoogi ELi komitee pakub tööturu osapooltele raamistikku, et välja töötada ühine lähenemisviis sadamates töösuhetega seotud sotsiaalsetele probleemidele, sealhulgas töötingimuste, tööturvise ja -ohutusega seotud küsimuste, koolitusnõuete ja kvalifikatsioonide alal. Nimetatud raamistiku väljatöötamisel tuleks võtta eelkõige arvesse muutusi turgudel ja tehnoloogia arengut, ning suurendada sektori ligiõmbavust noorte ja naistöötajate jaoks, arvestades kui oluline on tagada Euroopa meresadamate konkurentsivõimet ja edendada häid töötingimusi. Austades täielikult tööturu osapoolte sõltumatust ning võttes arvesse tehnika arengut ja transpordilooaluse edusamme, kutsutakse sadamasektori valdkondliku sotsiaaldialoogi ELi komiteed üles töötama välja suunised koolitusnõuete kehtestamiseks, et vältida tööõnnetusi ning tagada sadamatöötajatele tööturvise ja -ohutuse kõrgeim tase. Samuti peaksid tööturu osapooled kaaluma meresadamate töö korraldamise erinevaid mudeleid, millega tagatakse kvaliteetsed töökohad ja ohutud töötingimused ning tulla toime sadamatöö nõudluse pideva muutumisega. On oluline, et komisjon toetaks ja hõlbustaks sadamasektori valdkondliku sotsiaaldialoogi ELi komitee tööd.
- (57) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

REGULEERIMISESE, KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses kehtestatakse:
 - a) sadamateenuse osutamise raamistik;
 - b) finantslääbipaistvuse ning sadamateenuse tasu ja sadamataristu kasutustasude ühised normid.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse kas sadamaalal või sadamasse sissesõiduteel osutatavate järgmist liiki sadamateenuste („sadamateenus“) suhtes:
 - a) punkerdamine;
 - b) lastikäitlus;
 - c) sildumine;
 - d) reisijaveoteenus;
 - e) laevaheitmete ja lastijäätmete kogumine;
 - f) lootsimine ning
 - g) pukseerimine.
3. Artikli 11 lõiget 2 kohaldatakse ka süvenduse suhtes.
4. Käesolevat määrust kohaldatakse kõikide määruse (EL) nr 1315/2013 II lisas loetletud üleeuroopalise transpordivõrgu meresadamate suhtes.
5. Liikmesriik võib otsustada, et ta ei kohalda käesolevat määrust üldvõrgu meresadamate suhtes, mis paiknevad Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimates piirkondades. Kui liikmesriik otsustab käesolevat määrust selliste meresadamate suhtes mitte kohaldada, teavitab ta oma otsusest komisjoni.
6. Liikmesriik võib käesolevat määrust kohaldada ka muude meresadamate suhtes. Kui liikmesriik otsustab kohaldada käesolevat määrust muude meresadamate suhtes, teavitab ta oma otsusest komisjoni.
7. Käesolev määrus ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2014/23/EL ⁽¹⁾ ja 2014/24/EL ⁽²⁾ ning direktiivi 2014/25/EL kohaldamist.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „punkerdamine“ – varustamine tahke, vedela või gaasilise kütuse või muu energiaallikaga, mida kasutatakse veesõiduki käitamiseks ning sildunud veesõiduki üldiseks ja eriotstarbeliseks energiaga varustamiseks;
- 2) „lastikäitlus“ – lasti korraldamine ja käitlemine seda vedava veesõiduki ja kalda vahel impordi, ekspordi või transiidi eesmärgil, sealhulgas otseselt lasti vedamisega seotud lasti töötlemine, kinnitamine, lahtivõtmine, paigutamine, transport ja ajutine ladustamine asjaomases lastikäitlusterminalis, välja arvatud ladustamine, lahtipakkimine, ümberpaakendamine või muud lastiga seotud lisaväärtusteenused, kui liikmesriik ei ole sätestanud teisiti;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

- 3) „pädev asutus“ – avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus, kellel on kohaliku, piirkondliku või riigi tasandi nimel õigus viia ellu riigisiseste õigus- või haldusnormide alusel sadamategevuse korralduse ja haldamisega seotud tegevusi kas koos sadama pidajaga või sadama pidaja asemel;
- 4) „süvendus“ – liiva, sette või muude ainete eemaldamine kas sadama sissesõidutee põhjast või sadama pidaja pädevusse kuuluva sadamaala piires, sealhulgas eemaldatud ainete kõrvaldamine, et võimaldada veesõiduki juurdepääsu sadamale; see hõlmab nii esialgset eemaldamist (algsüvendus) kui ka hooldussüvendust, et hoida veetee läbitavana, ja seda ei käsitata kasutajale osutatava sadamateenusena;
- 5) „sadama pidaja“ – avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus, kelle eesmärk, kas lisaks muudele tegevusaladele või mitte, on riigisiseste õigus- või haldusnormide kohaselt kohalikul tasandil sadamataristu ja asjaomases sadamas ühe või mitme järgmise ülesande haldamine ja juhtimine: sadamaliikluse koordineerimine, sadamaliikluse haldamine, asjaomases sadamas asuvate ettevõtjate tegevuse koordineerimine ja asjaomases sadamas asuvate ettevõtjate tegevuse kontrollimine, või kellele antakse riigisiseste õigus- või haldusnormidega kõnealune õigus;
- 6) „sildumine“ – sildumise ja lahtisildumise teenused, sealhulgas kohavahetus kai ääres, mis on vajalik veesõiduki ohutuks käitamiseks sadamas või sadama sissesõiduteel;
- 7) „reisijaveoteenus“ – reisijate, nende pagasi ja sõidukite veesõiduki ja kalda vahelise liikumise korraldamine ja nende teenindamine, sealhulgas isikuandmete töötlemine ja reisijate vedamine asjaomase reisisadama piires;
- 8) „lootsimine“ – lootsi või lootsikeskuse osutatav veesõiduki juhendamise teenus, et tagada veesõiduki ohutu sisene mine või väljumine sadama sissesõiduteel või selle ohutu juhtimine sadamas;
- 9) „sadamataristu kasutustasu“ – sadama pidaja või pädeva asutuse otsese või kaudse kasu eesmärgil kehtestatud tasu taristu, rajatiste ja teenuste, sealhulgas asjaomase sadama sissesõiduteede kasutamise eest ning samuti juurdepääsu eest reisijate teenindamisele ja lastikäitlusele, välja arvatud maarendi maksed ja samasuguse toimega tasud;
- 10) „laevaheitmete ja lastijäätmete kogumine“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2000/59/EÜ ⁽¹⁾ määratletud laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmine kõikide paiksete, ujuv- või liikuvrajaliste poolt, kus saab laevaheitmeid või lastijäätmeid vastu võtta;
- 11) „sadamateenuse tasu“ – sadamateenuse osutaja kasuks kehtestatud tasu, mida maksavad asjaomase teenuse kasutajad;
- 12) „sadamateenuse leping“ – sadamateenuse osutaja ja sadama pidaja või pädeva asutuse vaheline ametlik ja õiguslikult siduv leping või samaväärse õigusliku toimega dokument, mille sisuks on ühe või mitme sadamateenuse osutamine, olenemata sadamateenuse osutajate määramise viisist;
- 13) „sadamateenuse osutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab või soovib osutada tasu eest üht või mitut liiki sadamateenuseid;
- 14) „avaliku teenuse osutamise kohustus“ – määratletud või kindlaksmääratud nõue, millega tagatakse sellise üldist huvi pakkuva sadamateenuse või toimingu pakkumine, mida teenuseosutaja oma majanduslikest huvidest lähtuvalt ei osutaks või ei osutaks samas mahus või samadel tingimustel;
- 15) „lähimerevedu“ – lasti ja reisijate meritsi vedu geograafilises Euroopas asuvate sadamate vahel või nimetatud sadamate ja sadamate vahel, mis asuvad Euroopaga külgnevate sisemere äärses Euroopa-välistes riikides;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/59/EÜ laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise seadmete kohta sadamates (EÜT L 332, 28.12.2000, lk 81).

- 16) „meresadam“ – maismaa- ja veeala, mille taristu ja seadmed võimaldavad eelkõige veesõidukite vastuvõtmist, nende laadimist ja lossimist, kauba ladustamist, vastuvõtmist ja väljasaatmist, reisijate, meeskonna ja teiste isikute laevale- ja maaleminekut, ning muu sadamaalal asuv transpordiettevõtjatele vajalik taristu;
- 17) „pukseerimine“ – veesõidukile manööverdamisel osutatav puksiiriabi, et tagada selle ohutu sadamasse sisenemine või sealt väljumine või ohutu juhtimine sadamas;
- 18) „sissesõidutee“ – avamerelt sadamasse viiv veetee, näiteks sadama lähiala, laevatee, jõgi, merekanal ja fjord, tingimusel et selline veetee kuulub sadama pidaja pädevusse.

II PEATÜKK

SADAMATEENUSE OSUTAMINE

Artikkel 3

Sadamateenuse korraldamine

1. Juurdepääsule meresadamates sadamateenuse osutamise turule võidakse kooskõlas käesoleva määrusega kohaldada järgmisi tingimusi:
 - a) sadamateenuse osutamise miinimumnõuded;
 - b) teenuseosutajate arvu piirangud;
 - c) avaliku teenuse osutamise kohustus;
 - d) sõltuvate teenuseosutajatega seotud piirangud.
2. Liikmesriik võib riigisiseses õiguses otsustada, et lõikes 1 osutatud tingimusi ei kohaldata üht või mitut liiki sadamateenuste suhtes.
3. Sadama rajatistele, varustusele ja seadmetele juurdepääsu tingimused peavad olema õiglased, mõistlikud ja mitte-diskrimineerivad.

Artikkel 4

Sadamateenuse osutamise miinimumnõuded

1. Sadama pidaja või pädev asutus võib nõuda, et sadamateenuse osutajad, sealhulgas alltöövõtjad, täidaksid asjaomase sadamateenuse osutamiseks miinimumnõudeid.
2. Lõikega 1 ettenähtud miinimumnõuded võivad olla seotud üksnes järgmisega:
 - a) sadamateenuse osutaja, tema töötajate või selliste füüsiliste isikute kutsequalifikatsioon, kes tegelikult ja pidevalt juhivad sadamateenuse osutaja tegevust;
 - b) sadamateenuse osutaja finantssuutlikkus;
 - c) seadmed, mida on vaja asjaomase sadamateenuse osutamiseks tavapärastes ja ohututes tingimustes, ning suutlikkus hoida need seadmed nõutaval tasemel;
 - d) asjaomase sadamateenuse alaline, ööpäeva- ja aastaringne kättesaadavus kõigile kasutajatele kõigil kaidel;
 - e) meresõiduohutusega või sadama või selle juurdepääsu, selle rajatiste ja seadmete, töötajate ning muude isikute ohutuse ja turvalisusega seotud nõuete täitmine;
 - f) kohalike, riiklike, liidu ja rahvusvaheliste keskkonnanõuete täitmine;

g) asjaomase sadama liikmesriigis sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kehtivate kohustuste täitmine, sealhulgas kollektiivlepingute tingimuste, mehitamise nõuete, meremeeste töö- ja puhkeaja nõuete ning tööjärelevalve suhtes kohaldatavate normide täitmine;

h) sadamateenuse osutaja hea maine vastavalt head mainet käsitlevale riigisisesele õigusele, võttes arvesse mõjuvaid põhjuseid kahelda sadamateenuse osutaja usaldusväärsuses.

3. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, teavitab liikmesriik juhul, kui ta peab lõike 2 punkti g täitmise tagamiseks vajalikuks kehtestada nõude, et tema territooriumil asuvates sadamates peamiselt pukseerimis- või sildumistoimingutel kasutatavad veesõidukid sõidavad tema lipu all, komisjoni oma otsusest enne hanketeate avaldamist või, kui hanketeadet ei avaldata, enne lipunõude kehtestamist.

4. Miinimumnõuded peavad olema:

a) läbipaistvad, objektiivsed, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed ning vastama asjaomase sadamateenuse liigile ja laadile;

b) täidetud kuni sadamateenuse osutamise õiguse kehtivuse lõpuni.

5. Kui miinimumnõuded hõlmavad eriteadmisi kohalike olude kohta, tagab sadama pidaja või pädev asutus läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel tingimustel nõuetekohase juurdepääsu teabele.

6. Lõikes 1 sätestatud juhtudel avaldab sadama pidaja või pädev asutus lõikes 2 osutatud miinimumnõuded ja nimetatud tingimustel sadamateenuse osutamise õiguse andmise korra hiljemalt 24. märtsiks 2019, või juhul, kui miinimumnõudeid hakatakse kohaldama pärast nimetatud tähtaega, vähemalt kolm kuud enne nende nõuete kohaldamise alguskuupäeva. Sadama pidaja või pädev asutus teavitab sadamateenuse osutajaid eelnevalt igast kriteeriumides ja korras tehtavast muudatusest.

7. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira artikli 7 kohaldamist.

Artikkel 5

Miinimumnõuete täitmise tagamise kord

1. Sadama pidaja või pädev asutus kohtleb sadamateenuse osutajaid läbipaistval, objektiivsel, mittediskrimineerival ja proportsionaalsel viisil.

2. Sadama pidaja või pädev asutus annab sadamateenuse osutamise õiguse või keeldub selle andmisest artikli 4 kohaselt kehtestatud miinimumnõuete alusel mõistliku aja jooksul, mis mitte mingil juhul ei ületa nelja kuud alates kõnealuse õiguse saamiseks esitatud taotluse ja vajalike dokumentide saamisest.

3. Selline sadama pidaja või pädeva asutuse keeldumine peab olema nõuetekohaselt põhjendatud artikli 4 lõikes 2 sätestatud miinimumnõuete alusel.

4. Sadama pidaja või pädeva asutuse poolne sadamateenuse osutamise õiguse piiramine või lõpetamine peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ja vastavuses lõikega 1.

Artikkel 6

Sadamateenuse osutajate arvu piirangud

1. Sadama pidaja või pädev asutus võib piirata sadamateenuse osutajate arvu asjaomase sadamateenuse puhul ühel või mitmel järgmistest põhjustest:

a) maa või veeäärse ala vähesus või piiratud kasutus, tingimusel et piirang on kooskõlas sadama pidaja ja kui see on asjakohane, muude riigisisese õiguse alusel pädevate ametiasutuste poolt heakskiidetud otsuste või kavadega;

- b) piirangu puudumine takistab artiklis 7 sätestatud avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmist, sealhulgas juhul, kui piirangu puudumine toob sadama pidaja, pädeva asutuse või sadama kasutajate jaoks kaasa sellise kohustuse täitmiseiga seotud ülemäära kõrged kulud;
 - c) piirangu puudumine on vastuolus vajadusega tagada ohutud, turvalised või keskkonda säästvad sadamatoimingud;
 - d) sadamataristu omadused või sadamas toimuva liikluse laad ei võimalda sadamas tegutseda mitmel sadamateenuse osutajal;
 - e) kui vastavalt direktiivi 2014/25/EL artiklile 35 on kindlaks tehtud, et liikmesriigi sadamasektori või allsektori (koos selle sadamateenustega) tegevus on otseselt konkurentsile avatud kooskõlas nimetatud direktiivi artikliga 34. Sel juhul ei kohaldata käesoleva artikli lõikeid 2 ja 3.
2. Sadama pidaja või pädev asutus avaldab ettepaneku piirata lõike 1 kohaselt sadamateenuse osutajate arvu vähemalt kolm kuud enne sadamateenuse osutajate arvu piirava otsuse vastuvõtmist koos põhjendustega, et anda huvitatud isikutele võimalus esitada mõistliku aja jooksul märkusi.
3. Sadama pidaja või pädev asutus avaldab vastuvõetud otsuse sadamateenuse osutajate arvu piiramise kohta.
4. Kui sadama pidaja või pädev asutus otsustab piirata sadamateenuse osutajate arvu, peab ta järgima kõigile huvitatud isikutele avatud, mittediskrimineerivat ja läbipaistvat valikumenetlust. Sadama pidaja või pädev asutus avaldab osutatavat sadamateenust ja valikumenetlust käsitleva teabe ning tagab, et kogu taotluste ettevalmistamiseks vajalik oluline teave on kõigile huvitatud isikutele hõlpsasti kättesaadav. Huvitatud isikutele antakse taotluste esitamiseks piisavalt pikk tähtaeg, et võimaldada neil viia läbi piisav hindamine ja oma taotlused ette valmistada. Tavaolukorras on see tähtaeg vähemalt 30 päeva.
5. Lõiget 4 ei kohaldata käesoleva artikli lõike 1 punktis e ja lõikes 7 ning artiklis 8 osutatud juhtudel.
6. Kui sadama pidaja või pädev asutus osutab sadamateenust ise või mõne õiguslikult eraldiseisva üksuse kaudu, mida ta otse või kaudselt kontrollib, võtab asjaomane liikmesriik vajalikud meetmed, et hoida ära huvide konflikti. Selliste meetmete puudumisel peab teenuseosutajaid olema vähemalt kaks, kui üks või mitu lõikes 1 loetletud põhjustest ei õigusta sadamateenuse osutajate arvu piiramist ühe teenuseosutajaga.
7. Liikmesriik võib otsustada, et tema üldvõrgu sadamad, mis ei vasta määruse (EL) nr 1315/2013 artikli 20 lõike 2 punktis b sätestatud kriteeriumidele, võivad piirata konkreetse sadamateenuse puhul teenuseosutajate arvu. Liikmesriik teavitab sellisest otsusest komisjoni.

Artikkel 7

Avaliku teenuse osutamise kohustus

1. Liikmesriik võib otsustada kehtestada sadamateenuse osutajatele sadamateenusega seotud avaliku teenindamise kohustuse ja usaldada avaliku teenuse osutamise kohustuse kehtestamise õiguse sadama pidajale või pädevale asutusele, et tagada vähemalt üks järgmine eesmärk:
- a) sadamateenuse alaline, ööpäeva- ja aastaringne kättesaadavus kõigile sadama kasutajatele kõigil kaidel;
 - b) teenuse kättesaadavus kõigile kasutajatele võrdsetel tingimustel;
 - c) teenuse taskukohasus teatavatele kasutajarühmadele;
 - d) sadamatoimingute ohutus, turvalisus ja keskkonnasäästlikkus;

e) piisavate transporditeenuste osutamine üldsusele ning

f) territoriaalne ühtekuuluvus.

2. Lõikes 1 osutatud avaliku teenuse osutamise kohustus peab olema selgelt määratletud, läbipaistev, mittediskrimineeriv ja kontrollitav ning tagama võrdse juurdepääsu kõigile liidus asuvatele sadamateenuse osutajatele.

3. Kui liikmesriik otsustab kehtestada avaliku teenuse osutamise kohustuse sama teenuse suhtes kõigis oma käesoleva määruse kohaldamisalas kuuluvates meresadamates, teavitab ta kõnealusest kohustusest komisjoni.

4. Kui katkeb sellise sadamateenuse osutamine, mille suhtes on kehtestatud avaliku teenuse osutamise kohustus või kui tekib otsene oht sellise olukorra tekkimiseks, võib sadama pidaja või pädev asutus võtta erakorralisi meetmeid. Erakorraliseks meetmeks võib olla otselepingu sõlmimine, et anda teenuse osutamine kuni kaheks aastaks mõne muu teenuseosutaja kätte. Selle aja jooksul sadama pidaja või pädev asutus kas algatab uue menetluse sadamateenuse osutaja valimiseks või kohaldab artiklit 8. Kollektiivset aktsiooni, mis toimub kooskõlas riigisisese õigusega, ei käsitata sellise sadamateenuse osutamise katkemisena, mille puhul võib võtta erakorralisi meetmeid.

Artikkel 8

Sõltuv teenuseosutaja

1. Ilma et see piiraks artikli 6 lõike 6 kohaldamist, võib sadama pidaja või pädev asutus otsustada osutada sadamateenust ise või õiguslikult eraldiseisva üksuse kaudu, mis on tema kontrolli all, nagu tema osakonnad, tingimusel et artiklit 4 kohaldatakse võrdväärselt kõigi asjaomast sadamateenust osutavate ettevõtjate suhtes. Sel juhul käsitatakse sadamateenuse osutajat käesoleva määruse kohaldamisel sõltuva teenuseosutajana.

2. Õiguslikult eraldiseisvat üksust käsitatakse sadama pidaja või pädeva asutuse niisuguse kontrolli all olevana, nagu viimaste osakonnad, üksnes juhul, kui sadama pidajal või pädeval asutusel on otsustav mõju nii asjaomase juriidilise isiku strateegilistele eesmärkidele kui ka olulistele otsustele.

3. Artikli 6 lõike 1 punktides a–d sätestatud juhtudel peab sõltuv teenuseosutaja piirduma määratud sadamateenuse osutamisega üksnes talle sadamateenuse osutamiseks määratud sadamas või sadamates.

Artikkel 9

Töötajate õiguste kaitse

1. Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide sotsiaal- ega tööõigusnormide kohaldamist.

2. Ilma et see piiraks liidu ja liikmesriikide õiguse kohaldamist, sealhulgas tööturu osapoolte vahel sõlmitud kollektiivlepingute kohaldamist, nõuab sadama pidaja või pädev asutus, et määratud sadamateenuse osutaja tagaks töötajate töötingimused kooskõlas kohustustega sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas ning järgiks liidu õiguses, riigisisese õiguses või kollektiivlepingutes sätestatud sotsiaalseid standardeid.

3. Kui sadamateenuse osutaja vahetub kontsessioonilepingu või avaliku hanke lepingu sõlmimise tõttu, võib sadama pidaja või pädev asutus nõuda, et lahkuva teenuseosutaja töölepingust või riigisisese õiguses määratletud töösuhtest tulenevad õigused ja kohustused, mis kehtivad teenuseosutaja vahetumise kuupäeval, läheksid üle uuele sadamateenuse osutajale. Sel juhul tagatakse lahkuva sadamateenuse osutaja poolt eelnevalt tööle võetud töötajatele samad õigused, mis neil oleks juhul, kui oleks toimunud ettevõtja üleminek direktiivi 2001/23/EÜ tähenduses.

4. Kui sadamateenuse osutamisel toimub töötajate üleviimine, peavad hankedokumendid ja sadamateenuse lepingud sisaldama asjaomaste töötajate nimekirja ning läbipaistvaid üksikasju töötajate lepinguliste õiguste ja selle kohta, millistel tingimustel peetakse töötajaid sadamateenusega seotuks.

*Artikkel 10***Erandid**

1. Käesolevat peatükki ega artiklit 21 ei kohaldata lastikäitluse, reisijaveoteenuste ega lootsimise suhtes.
2. Liikmesriik võib otsustada kohaldada käesolevat peatükki ja artiklit 21 lootsimise suhtes. Liikmesriik teavitab sellisest otsusest komisjoni.

III PEATÜKK

FINANTSLÄBIPAISTVUS JA SÖLTUMATUS*Artikkel 11***Finantssuhete läbipaistvus**

1. Ametiasutuste ja riiklikest vahenditest rahastatava sadama pidaja või mõne muu tema nimel sadamateenust osutava riiklikest vahenditest rahastatava üksuse vahelisi finantssuhteid kajastatakse raamatupidamissüsteemis läbipaistval viisil, et anda selget teavet järgneva kohta:
 - a) riiklikud vahendid, mille ametiasutused teevad asjaomastele sadama pidajatele vahetult kättesaadavaks;
 - b) riiklikud vahendid, mille ametiasutused teevad kättesaadavaks riigi osalusega äriühingute või riiklike finantsasutuste vahendusel, ning
 - c) teave selle kohta, milleks kõnealused riiklikud vahendid on määratud.
2. Kui sadamateenust osutab või süvendust teeb riiklikest vahenditest rahastatav sadama pidaja ise või kui selliseid teenuseid osutab muu üksus tema nimel, peab sadama pidaja või muu üksus riiklikest vahenditest rahastatava sadamateenuse või süvenduse kohta raamatupidamisarvestust eraldi oma muu tegevusega seotud arvepidamisest järgmisel viisil:
 - a) kõigi kulude ja tulude assigneerimine ja jaotamine toimub järjepidevalt kohaldatavate ja objektiivselt põhjendatud kuluarvestuspõhimõtete alusel ning
 - b) eraldi raamatupidamisarvestuse pidamise kuluarvestuspõhimõtted on selgelt kindlaks määratud.
3. Lõikes 1 osutatud riiklikud vahendid hõlmavad aktsia- või osakapitali ja kvaasikapitali vahendeid, tagastamatuid toetusi, ainult teatavatel tingimustel tagastatavaid toetusi, laene, sealhulgas arvelduskrediit ja kapitalisüstide ettemaksed, ametiasutuste poolt sadama pidajale antavaid tagatise ning muus vormis riiklikku rahalist toetust.
4. Sadama pidaja või muu tema nimel sadamateenust osutav üksus säilitab lõigetes 1 ja 2 osutatud teavet finantssuhete kohta viie aasta jooksul alates selle majandusaasta lõpust, mille kohta kõnealune teave käib.
5. Sadama pidaja või muu tema nimel sadamateenust osutav üksus teeb ametliku kaebuse ja taotluse korral asjaomase liikmesriigi asjakohasele asutusele kättesaadavaks lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe ning lisateabe, mida viimane peab vajalikuks esitatud andmete põhjalikuks hindamiseks ja käesoleva määruse nõuetele vastavuse hindamiseks kooskõlas konkurentsireeglitega. Asjakohane asutus teeb sellise teabe komisjonile taotluse korral kättesaadavaks. Teave tuleb esitada kolme kuu jooksul alates taotluse saamise kuupäevast.
6. Sadama pidaja või muu tema nimel sadamateenust osutav üksus, keda ei ole rahastatud riiklikest vahenditest eelmistel aruandeaastatel, kuid keda hakatakse riiklikest vahenditest rahastama, kohaldab lõikeid 1 ja 2 alates riiklike vahendite ülekanndmisele järgnevast aruandeaastast.

7. Kui riiklikke vahendeid antakse avaliku teenuse osutamise kohustuse täitmise eest, tuleb neid asjaomases raamatupidamisarvestuses eraldi näidata ja neid ei või üle kanda muule teenusele või äritegevusele.

8. Liikmesriik võib otsustada, et käesoleva artikli lõiget 2 ei kohaldata ebaproportsionaalse halduskoormuse korral nende üldvõrgu sadamate suhtes, mis ei vasta määruse (EL) nr 1315/2013 artikli 20 lõike 2 punktis b sätestatud kriteeriumidele, tingimusel et kõik saadud riiklikud vahendid ning nende kasutamine sadamateenuse osutamisel jäävad raamatupidamissüsteemis täiesti läbipaistvaks. Liikmesriik teavitab sellisest otsusest eelnevalt komisjoni.

Artikkel 12

Sadamateenuse tasud

1. Tasud avaliku teenuse osutamise kohustuse kohaselt osutatud sõltuva teenuseosutaja teenuste eest, tasud tõhusale konkurentsile mitteavatud lootsiteenuste eest ja sadamateenuse osutajate nõutav tasu, millele on osutatud artikli 6 lõike 1 punktis b, kehtestatakse läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil ning need peavad olema proportsionaalsed osutatava teenuse maksumusega.

2. Sadamateenuse tasu võib sisalduda muudes maksetes, näiteks sadamataristu kasutustasu makses. Sel juhul tagab sadamateenuse osutaja ja asjakohasel juhul sadama pidaja, et sadamateenuse kasutajatel on võimalik sadamateenuse tasu suurus hõlpsasti kindlaks teha.

3. Sadamateenuse osutaja teeb ametliku kaebuse ja taotluse korral asjaomase liikmesriigi asjakohasele asutusele kättesaadavaks igasuguse asjakohase teabe üksikasjade kohta, mille alusel määratakse kindlaks lõike 1 kohaldamisalasse kuuluva sadamateenuse tasu struktuur ja määr.

Artikkel 13

Sadamataristu kasutustasu

1. Liikmesriigid tagavad sadamataristu kasutustasu kehtestamise. See ei takista sadamataristut kasutavatel sadamateenuse osutajatel nõuda sadamateenuse tasusid.

2. Sadamataristu kasutustasu võib sisalduda muudes maksetes, näiteks sadamateenuse tasude makses. Sel juhul tagab sadama pidaja, et sadamataristu kasutajatel on võimalik sadamataristu kasutustasu suurus hõlpsasti kindlaks teha.

3. Selleks et taristu kasutustasude määramise süsteem oleks tõhus, määratakse sadamataristu kasutustasude struktuur ja määr kindlaks vastavalt sadama enda äristrateegiale ja investeerimiskavadele ning kooskõlas konkurentsiniormidega. Kui see on asjakohane, järgitakse kõnealuste tasude puhul ka asjaomase liikmesriigi üldise sadamapoliitika raames kehtestatud üldnõudeid.

4. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, võivad sadamataristu kasutustasud olla diferentseeritud vastavalt sadama enda majandusstrateegiale ja selle ruumilise planeerimise põhimõtetele, muu hulgas seoses teatavate kasutajakategooriatega või selleks, et edendada sadamataristu tõhusamat kasutust, lähimerevedu või veotoimingute head keskkonnatoimet, energiatõhusust või CO₂-tõhusust. Sellise diferentseerimise kriteeriumid peavad olema läbipaistvad, objektiivsed ja mittediskrimineerivad ning kooskõlas konkurentsioigusega, sealhulgas riigiabi normidega. Sadamataristu kasutustasude puhul võib arvesse võtta väliskulusid ja neid võib diferentseerida vastavalt äritavadele.

5. Sadama pidaja või pädev asutus tagab, et sadama kasutajaid ja sadama kasutajate esindajaid või ühendusi teavitatakse sadamataristu kasutustasude laadist ja määra. Sadama pidaja või pädev asutus tagab, et sadamataristu kasutajaid teavitatakse igast muudatusest sadamataristu kasutustasude laadis või määras vähemalt kaks kuud enne nende muudatuste jõustumist. Sadama pidajalt või pädevalt asutusest ei nõuta individuaalsete läbirääkimiste tulemusel kokku lepitud tasu erinevuste avalikustamist.

6. Sadama pidaja teeb ametliku kaebuse ja taotluse korral asjaomase liikmesriigi asjakohasele asutusele kättesaadavaks lõigetes 4 ja 5 osutatud teabe ja kogu asjakohase teabe üksikasjade kohta, mille alusel määratakse kindlaks sadamataristu kasutustasude struktuur ja määr. Kõnealune asutus teeb nimetatud teabe komisjonile taotluse korral kättesaadavaks.

IV PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 14

Töötajate koolitamine

Sadamateenuse osutaja tagab, et tema töötajad saavad oma töö jaoks oluliste teadmiste omandamiseks vajaliku koolituse, pöörates erilist tähelepanu töötervishoiu ja -ohutuse aspektidele, ning et koolitusnõudeid ajakohastatakse korrapäraselt, et võtta arvesse tehnoloogilistest uuendustest tulenevaid muutusi.

Artikkel 15

Konsulteerimine sadama kasutajate ja muude sidusrühmadega

1. Sadama pidaja konsulteerib vastavalt riigisisesele õigusele sadama kasutajatega oma tasude kehtestamise põhimõtete üle, sealhulgas artikliga 8 hõlmatud juhtudel. Konsultatsioone peetakse sadamataristu kasutustasude ja sadamateenuse tasude olulise muutmise korral juhul, kui sõltuv teenuseosutaja osutab sadamateenust avaliku teenuse osutamise kohustuse kohaselt.

2. Sadama pidaja konsulteerib vastavalt kohaldatavale riigisisesele õigusele sadama kasutajate ja teiste asjaomaste sidusrühmadega järgmiste tema pädevusse kuuluvate oluliste küsimuste üle:

- a) sadamateenuste koordineerimine sadamaalal;
- b) meetmed ühenduste parandamiseks sisemaaga, sealhulgas meetmed raudtee- ja siseveetranspordi arendamiseks ja tõhustamiseks;
- c) sadama halduskorra tõhusus ja meetmed selle lihtsustamiseks;
- d) keskkonnaküsimused;
- e) ruumiline planeerimine ning
- f) meetmed ohutuse, sealhulgas vajaduse korral sadamatöötajate töötervishoiu ja -ohutuse tagamiseks sadamaalal.

3. Sadamateenuse osutaja teeb sadama kasutajatele kättesaadavaks asjakohase teabe sadamateenuse tasude laadi ja määra kohta.

4. Sadama pidaja ja sadamateenuse osutajad järgivad oma käesoleva artikli kohaseid kohustusi täites tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse säilitamise nõuet.

Artikkel 16

Kaebuste lahendamine

1. Liikmesriik tagab, et liikmesriigis kehtib tõhus kord käesoleva määruse kohaldamisest tingitud kaebuste lahendamiseks tema käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate meresadamate suhtes.

2. Kaebusi lahendatakse viisil, mis välistab huvide konfliktid ning mis on funktsionaalselt sõltumatu kõigist sadama pidajatest või sadamateenuse osutajatest. Liikmesriik tagab, et kaebuste lahendamine ühelt poolt ning omandiõigus sadamate üle, nende haldamine, sadamateenuse osutamine ning sadama kasutamine teiselt poolt, on üksteisest funktsionaalselt tõhusalt eraldatud. Kaebusi lahendatakse erapooletult ja läbipaistvalt ning nõuetekohaselt peetakse kinni õigusest tegeleda vabalt ettevõtlusega.

3. Kaebus esitatakse selles liikmesriigis, kelle sadamas vaidlus eeldatavalt alguse sai. Liikmesriigid tagavad, et sadama kasutajaid ja muid asjaomaseid sidusrühmi teavitatakse sellest, kuhu ja kuidas esitada kaebust ning millised on kaebuste lahendamise eest vastutavad asutused.
4. Kaebuste lahendamise eest vastutavad asutused teevad asjakohasel juhul koostööd, et anda vastastikust abi eri liikmesriikides asuvaid pooli hõlmavate vaidluste puhul.
5. Kaebuste lahendamise eest vastutavatel asutustel on õigus kooskõlas riigisisese õigusega nõuda sadama pidajalt, sadamateenuse osutajalt ja sadama kasutajalt neile kaebuse seisukohast asjakohase teabe esitamist.
6. Kaebuste lahendamise eest vastutavatel asutustel on õigus kooskõlas riigisisese õigusega võtta vastu siduvaid otsuseid, mida on vajaduse korral võimalik kohtus läbi vaadata.
7. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kaebuste lahendamise korrast ning lõikes 3 osutatud asutuste andmetest hiljemalt 24. märtsiks 2019 ning teavitavad edaspidi kõigist nimetatud teabe muudatustest. Komisjon avaldab nimetatud teabe oma veebisaidil ja ajakohastab seda korrapäraselt.
8. Liikmesriigid vahetavad asjakohasel juhul üldist teavet käesoleva artikli kohaldamise kohta. Komisjon toetab kõnealust koostööd.

Artikkel 17

Asjakohased asutused

Liikmesriigid tagavad, et sadama kasutajaid ja muid asjaomaseid sidusrühmi teavitatakse artikli 11 lõikes 5, artikli 12 lõikes 3 ja artikli 13 lõikes 6 osutatud asjakohastest asutustest. Liikmesriigid teavitavad nendest asutustest hiljemalt 24. märtsiks 2019 ka komisjoni ning teavitavad teda edaspidi kõigist nimetatud teabe muudatustest. Komisjon avaldab nimetatud teabe oma veebisaidil ja ajakohastab seda korrapäraselt.

Artikkel 18

Edasikaebamine

1. Igal õigustatud huvi omaval isikul on õigus edasi kaevata sadama pidaja, pädeva asutuse või mõne muu asjakohase riikliku asutuse poolt käesoleva määruse alusel tehtud otsused või võetud üksikmeetmed. Edasikaebusi menetlev asutus on asjaomastest pooltest sõltumatu ja selleks võib olla kohus.
2. Kui lõikes 1 osutatud edasikaebusi menetlev asutus ei ole oma olemuselt õigusasutus, peab ta oma otsuseid põhjendama kirjalikult. Tema otsuste peale võib samuti esitada kaebuse liikmesriigi kohtule.

Artikkel 19

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 24. märtsiks 2019 nimetatud normidest ning seejärel viivitamata nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 20

Aruanne

Hiljemalt 24. märtsiks 2023 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse toimimise ja mõju kohta.

Kõnealuses aruandes võetakse arvesse sadamasektori valdkondliku sotsiaaldialoogi ELi komitee raames tehtud edusamme.

Artikkel 21

Üleminekumeetmed

1. Käesolevat määrust ei kohaldata enne 15. veebruari 2017 sõlmitud tähtajaliste sadamateenuse lepingute suhtes.

2. Sadamateenuse lepingud, mis on sõlmitud enne 15. veebruari 2017 ning mis on tähtajatud või sarnase toimega, tuleb viia käesoleva määrusega vastavusse 1. juuliks 2025.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates 24. märtsist 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 15. veebruar 2017

Euroopa Parlamendi nimel

president

A. TAJANI

Nõukogu nimel

eesistuja

I. BORG
